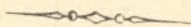

75588

CESTIUNEA NATIONALA IN SENAT

DISCURSUL

Dnului THEODOR VĂCĂRESCU

SENATOR DE PRAHOVA

ROSTIT IN SEDINTA DIN 14 DECEMBRE 1894

BUCURESCI
TIPOGRAFIA « L'INDEPENDANCE ROUMAINE »
PIAȚA TEATRULUI NAȚIONAL

Domnilor Senatori,

În discuțiunea generală, eu am cedat cuvântul D-lui general Lahovari, rugând pe biuroș ca să mă înscrie la discuțiunea paragrafului privitor la relațiunile exteriore.

În tot cazul mi s'a dat cuvântul și cred că l'am. Mult stimatul meu coleg, d-lor Senatori, onorabilul d. Panu, în discursul său plin de logică, — radicală, după prințul Sturdza, — în discursul său plin de logică și de spirit, dicea: Că cestiunea națională a devenit acum o cestiune de stil în care orî ce orator se crede dator a dice câte-va cuvinte.

Dacă este așa, apoi să'mi parmiteți a a vorbi și eu la paragraful acesta asupra acestei cestiuni, făcând abstracțiune de vederile guvernului și desfăcându-mă, chiar, pentru moment, de legăturile cari mă

unesc cu această majoritate din care mă fălesc că fac parte. Am să vorbesc ca senator, și, cum am spus, poate nici în vederile guvernului, nici în vederile majorității; căci D-lor, ceea ce, dupe mine, face puterea și mândria majorităților din acest Senat și din Camera suroră care dau încrederea lor acestui guvern, este că acea încredere nu merge până la abdicarea judecății proprii, nu merge până la anihilarea dreptului de cugetare și de cercetare din partea membrilor care aparțin acestor majorități. În gruparea conservatoare nu se alege un șef care, să cugete și să vorbească pentru toți; în gruparea conservatoare nu se proclamă un șef care, în cas de nemulțumire, să contestă și să revoacă, cum se revocau Cezarii de către legiuni, în timpul de decadentă romană; în gruparea politică conservatoare baza, chiar, a acestei grupări o constituie principiile generale și un program de idei, dar nici cum devoțiunea orbă, supunerea necărtită și fetișism idolatru către, o indivi-

dualitate, fie cât de eminentă și de talentată, dar om, și, ca atare, supus greșelei. Nu în partidul conservator un ministru, care ar fi întrebat în Parlament de ce a intrat și de ce a eșit din minister, ar răspunde: am intrat fiind-că așa a voit, și am eșit fiind-că așa a socotit D. Ioan Brătianu, și ori de câte ori D. Ioan Brătianu mă va chema, voi veni, ori când imi va dice să mă duc, mă voi duce. Nu, D-lor, nici unuia din membrii acestei majorități, nici unuia din D-vóstre s'ar cuteza a Vi se pretinde că, dacă dați sprijin acestui guvern, ați renunțat prin aceasta implicit la neatărnarea părerilor și convicțiunilor D-vóstre ! (Aplause)

Și nu aceasta Vă va cere acest guvern, căci acest guvern scie bine că toiagul cel móle care se imlădie lesne nu sprijină bine, și că majoritațile cari se desbracă de dreptul lor de cercetare și de control nu folosesc, dar vatămă guvernelor. (Aplause).

D-lor, pătruns de asemenea vederi în

ceea ce privesce relațiunile ce trebuie să existe între majoritate și guvern, relațiuni cari nu pot fi de cât demne și basate pe respect reciproc spre a fi trainice, eu, amic și sprijinitor al acestui guvern, dar care'mă am păstrat și'mă păstrez liberul meu arbitru și întréga neatênare a părerilor mele, voiŭ vorbi astăzi ca senator care mă cred în deplină comunitate de vederi și de simțiri cu mandanții mei, și cu națiunea, pe care am onóre s'o represint aci.

«*Relațiunile nóstre cu toate puterile străi-*
«*ne sunt din cele mai amicale*», ne dice Mesagiul Tronului. Această asigurare pe care o auđim cu mulțumire în toți anii din partea Majestăței Sale, nu lipsesce nici anul acesta din discursul Tronului. Si nici nu putea să fie alt-fel, căci România 'și a îndeplinit tot d'a-una în mod leal și corect îndatoririle sale internaționale; uneori chiar de acelea, cum au fost unele de la Congresul din Berlin, luate de alții pentru dinsa și fără dinsa. Și ea le-a îndeplinit

și pe acelea, numai ca să dovedească și mai mult lumii ca Statul Român este un Stat iubitor de liniște și de pace, un element de ordine și de cultură în Răsăritul european. (Aplause)

Și când, la 1879, principele Bismarck încheia cu contele Andrassy acea alianță defensivă dintre Germania și Austria care și propunea ca scop apărarea păcii în contra aceluia sau acelor care ar voi s'o strice, și când, mai târziu, pe la 1883, cu aceste două Impărății se uni și Italia și se formă ast-fel Tripla alianță, România, iubitoare de liniște și de pace, fu între cele d'ântëii State cari se alăturară de acéstă pacinică grupare de Puteri, precum a declarat'o în ultima sesiune a delegațiunilor austro-ungare președintele consiliului de ministrii și ministru de externe al monarchiei, contele Kalnoky.

Acéstă direcțiune politică, înțeleptă și prudentă, fusese dată țerei de guvernul care era atunci la putere, la 1883, și de către

șeful atunci necontestat și nerenegat de veră-o disidență liberală, de eminentul patriot și bărbat de Stat, Ion Brătianu. Căci, D-lor, ori-cari ar fi fost greșelile lui Ion Brătianu, — și care om este fără greșelă, — ori-cari 'i ar fi fost greșelile lui Ion Brătianu, în 12 ani de guvernare și în 40 de ani de viață publică, nu cred însă că va fi un om cu suflet mic și cu mintea strimțată, cel puțin nu între noi, conservatorii, care să nege ceea ce o va spune istoria, că Ion și Dimitrie Brătianu, că C. Rosetti, precum și Barbu Catargiu, Anastase Panu, Mavrogheni, Kogălniceanu, Manolache Kostache Epureanu, Costaforu, Boerescu, și nu citez pe cei cari mai sunt încă în viață, nu mai citez pe Principele Dimitrie Ghica, pe Lascăr Catargiu, pe Ion Ghica, pe Nicolae Krețulescu și alții; istoria va spune că toți, fie liberali, fie conservatori, din acea generație de atleți care a luptat 50 de ani spre a constitui România modernă, istoria va spune că toți au fost bărbați de Stat eminenti,

carî ar fi fost recunoscuți ca ast-fel în orice țără s'ar fi născut ; și că toți au avut inimă caldă și încinsă de iubire pentru țără. Când a venit la putere, la 1888, partidul conservator, el a urmat neschimbată direcțiunea politică dată țerei în afară de către guvernul liberal ; căci, D-lor, dacă poate fi între partide deosebire de vederi și de procederi de guvernământ în ceea ce privește politica internă, apoi în materie de politica externă și în ceea ce privește raporturile Statului nostru cu celelalte State, nu pôte fi de cât o singură părere, o singură datorie, un singur țel permanent și neschimbător din cugetul nostru al tuturilor, fără deosebire de partid și de opiniuni : existența și siguranța Statului Român.

Și acéstă continuitate politică dată țerei în afară de ambele nóstre mari partide constituționale și de guvernământ, a fost pricepută și aprobată de intréga nóstră opiniune publică, care simțea bine că acéstă

politică 'și avea rădăcina în interesele superioare ale națiunii.

Nu se poate tăgădui însă, D-lor, că, de la un timp încóce și de vr'o 2 ani de zile, s'a produs în afară o serie de fapte cari nu numai că au slăbit la noi încrederea, că acea politică exterioară, urmată cu continuitate de ambele noastre mari partide de guvernământ, că acea politică este, în adevăr, cea mai nemerită pentru interesele țerei, dar opiniunea publică se întreabă astăzi cu îngrijire dacă cum-va această orientare a țerei noastre în afară mai este încă oportună, și dacă ea nu presintă inconveniente, ba chiar și primejdii pentru ființa noastră politică și națională. În această serie de fapte despre cari vorbesc, sunt unile cari ne ating direct și nemijlocit în nisce simțiri din cele mai gingașe pe cari natura le-a sădit în inima omului, în simțirile de stirpe și de neam; altele au un caracter mai puțin special noă și sunt determinate de ore-cari modificări în eșichierul politicei

generale și în gruparea marilor Puteri europene.

D-lor, conflictul de naționalități din Ungaria este, fără îndoială, un fapt etnic și constituțional intern al regatului Apostolic, pe care noi nici nu 'l-am provocat, nici nu 'l-am dorit, căci acel conflict este îndoit supărăcios și vătămător pentru noi; fiind că, să voim ori să nu voim, el nu poate să nu ne atingă, și apoi fiind că este netăgăduit că, pe câtă vreme acel conflict va dura, el va avea ca neînălăturată urmare de a divide și de a slăbi puterile Austro-Ungariei, unul din factorii Triplei-alianțe, puteri pe care noi trebuia să le dorim întregi și neîmpuținate pentru ca ele să pôtă, la cas de nevoie, să sprijine și să ajute puterile noastre.

Nu era, deci, nici în interesul Românilor de peste munți, nu era nici în interesul nostru al celor de aci, acest conflict nedorit între cetățenii de neam maghiar și

cetățenii de neam român ai regatului Sfântului Ștefan.

Dar fiind că acest conflict a trecut granițele unguresci, a făcut inconjurul presei europene, a răsunit în Parlamentele din Buda-Pesta, din Viena, din București și chiar din Roma ; fiind că acest conflict, pe de altă parte, a dat loc, chiar mai dăună-ți, în delegațiunile ungare, la vii interpelări și debateri în cari uni deputați au atras chiar și statul Român, cerând note cominatorii și intervențiuni diplomatice, cereri aprinse pe cari contele Kalnoky a trebuit să le potolească printr'un lung discurs ; fiind că, în sfârșit, acest conflict a intrat în domeniul faptelor concrete cari pot atinge relațiunile noastre cu un Stat vecin, nu se putea ca acest Senat, majoritatea și minoritatea lui, să nu se preocupe de acest fapt care a dobândit atâta importanță.

Dar, D-lor, vă rog mai înainte de toate să 'mă permiteți să fac o observațiune : aceea că până aci devenise o axiomă, un

articol de lege și de credință în care noi ne deprinsesem să vedem un *palladium*, un fel de sfintele sfintelor ale poporului nostru, și acésta era că, în marile cestiuni naționale, în cestiunile în cari existența și ființa poporului nostru póte fi în joc, nu mai era majoritate și minoritate, nu mai erau partide, ci erau numai Români cu un singur cuget și cu o singură inimă. (Aplause).

Așa a fost la 1857, la divanul *ad-hoc* ; așa a fost la 1859, la întemeierea Unirei Principatelor ; așa a fost la 1866, la alegerea Dinastiei naționale ; așa a fost la 1881, la proclamarea Regatului.

Vedeți ! o singură lacună, la 1877, unde n'a mai fost acea unire între partide, și D-zeu ne-a pedepsit pentru că ne-am depărtat de la poruncile lui de înfrățire ; atunci, la 1877, am făcut un război fericit, dar am dat din pământul strămoșilor noștri !

Ei bine, dacă ar mai trăi Brătienii, dacă

ar mai trăi Rosetti, ei ar aminti opozițiunei, ei ar aminti partidului liberal, ei ne ar aminti la toți cât de ne-rodnică ne a fost desbinarea, și cât de spornică ne a fost pururea unirea în cestiunile naționale.

Dar, D-lor, nu mai este astăzi în partidul liberal direcțiunea acelor suflete cu aventuri mari și generose ca la 1857, 1859, etc., direcțiunea în partidul liberal procedează din aventuri mai strimte și mai mici ; sau mai bine n'are aventuri de loc, n'are de cât răutate și patimă, venin și fiere, vrăjmășie bolnavă și ură neputincioasă.

D. Dimitrie Sturdza, șeful de astăzi al partidului liberal, în loc să facă ceea ce ar fi făcut Brătienii, Golescii și Rosetti ; în loc să ne chiăme pe toți, liberali, conservatori, radicali, sau ori cum ne vom porecli, dar toți Români, în loc să ne chiăme să ne chibzuim cu toții, cum făceau strămoșii noștri la treburile grea cumpănă, uitând ori-ce ure, D. Dim. Sturdza vine aci și ne spune

că suntem nisce oameni fără simțimente patriotice, fără inimă, nisce ciocoi, și nisce fanarioți. Și D. Dim. Sturdza nu 'și lasă nici acum obiceiul de a răsfoi prin hârtii și hârtiuțe ca să vadă ce țice mandatul No. cutare, și mandatul No. cutare; de cine este iscălit, de cine s'aŭ numărat banii și cine 'i a primit. Apoi ascultă pe la sufrageriile oamenilor să audă cu cine bea, cu cine mănâncă și ce vorbesc!

Vă întreb, D-lor, aceasta trebuie să facă șeful unui mare partid pentru care, personal, am respect, dar care nu întrebuintează procederile cari trebuie să le întrebuinteze un șef al unui mare partid? Procederi de acestea trebuie lăsate pe seama agenților celor mai infimi și iscoadelor celor mai de rënd.

Nu vedeți, D-le Sturdza, că reduceți marea cestiune națională la o meschină cestiune de partid făcând dintr'ênsă o cestiune de patimi și de desghinări, o cestiune

de delațiuni și de defăimări uricioase, de vîndări și de trădări ?

Eă, D-lor, mă întreb cu uimire dacă, în lipsa sentimentului de dreptate pe care, din nenorocire, ambițiunea și setea puterii îl pôte întuneca, mă întreb cu uimire, dacă D-șeu pôte să permită ca să dispară din inima unor ómenî și acel ultim sentiment al rușinei, pentru ca ei să nu védă rușinea cu care 'și acoperă neamul când cutéză să spună că nu unul, nu doi, trei misera-bili, dar o fracțiune insemnată a națiunei, un partid politic întreg, este în stare să vîndă și să trădeze interesele sfinte ale neamului seă.

D-lor, cestiunea Românilor din Ungaria trebuie privită din două puncte de vedere: din punctul de vedere oficial, guvernamental de la Stat la Stat, și din punctul de vedere al cetățenului.

Statul trebuie să procede cu cea mai mare atențiune și cu cea mai strictă corectitudine. Guvernului nu numai nu 'i

este permis nici o intervențiune și nici un amestec într'o afacere internă a unui alt stat și de resoltul legilor interne ale aceluși stat, pręcum nici noi nu am permite nici o intervențiune, nici un amestec în afacerile interne ale nóstre, dar guvernul este chiar dator a interđice orı ce manifestațiunii eșite din marginea legilor. Manifestări, dar, de ăi și de noapte pe strade, interđise de regulamentele polițienescı și chiar de Constituțiunea nóstră, care nu îngădue întrunirile publice sub cer liber, asemenea manifestațiunii cu tobe și cu surle, cum đicea erı onor. D. Panu, și cari nu aũ alt scop de cãt acela de a crea dificultăți guvernului, *d'embéter le gouvernement*, cum đice Francesul, asemenea manifestațiunii eșite din cadrul legilor, guvernul are cea mai absolută datorie să le interđică, căci, dacã ar procede alt-fel, ar îndreptăți mustrarea de a se sfiir să'și facã datoria, saũ de a 'și o face cu slăbiciune; saũ mustrarea de conivența și de duplicitate. Și așa

va face, D-lor Senatori, și onor. D. D. Sturdza, când va veni la putere; așa va trebui să facă, sau dacă nu, atunci va trebui să se pregătească de război și să tragă sabia. Căci, D-lor, eu am ascultat cu cea mai mare atențiune pe onor. șef al partidului liberal, pe D. D. Sturdza, în discursul pe care 'l a rostit la deschiderea acestei discuțiuni; 'mi am părăsit chiar locul și m'am așezat la picioarele tribunei ca să 'l aud mai bine, și vă declar că n'am auzit, și cred că și D-voastre, cari 'l ați ascultat ca și mine, veți conveni că n'ați auzit că în tot lungul discursului și în tot șirul de acușțiuni de trădare, de vânzare, de lipsă de patriotism, de lipsă de sentiment către țeră, cu cari a năpădit banca ministerială și pe toți cei din opozițiune....

Mai multe voci: Din majoritate.

D. T. Văcărescu: Sciți foarte bine că D. D. Sturdza nu vă năpădesce pe D-voastre, opozițiunea, cu acușțiuni, căci, dacă v'ar năpădi pe D-voastre cu asemenea acușțiuni,

iar nu cu mângâeri, ați fi cei d'ântei să 'i spuneți că nu vreți să mai stea în capul D-voastre.

D-lor, ȕic, că în tot lungul discurs al D-lui D. Sturdza, D-sa n'a dat soluțiunea, n'a dat formula, cum ar ȕice chimistul, despre intervențiunea aceea pe care o cerea, D-lui, guvernului actual, când spunea că în timpurile anormale trebuie luate măsuri anormale, trebuie să intervină guvernul în afară; și nu ne-a spus mai ales dacă D-sa va interveni. Ei bine, D-lor, aci este întrebarea, aci ași dori ca onor. D. D. Sturdza să ne spună — și eă, ca senator, ca reprezentant al națiunei, am dreptul să cer acest răspuns de la D. D. Sturdza — *când D-sa va veni la guvern, interveni-va pe lângă guvernul austro-ungar în favoarea Românilor de peste munți?* Și nu 'l întreb despre modul cum va interveni, aceasta este afacere diplomatică, dar îl întreb: atunci când va interveni și când guvernul austro-ungar va respinge intervențiunea D-sale în numele

Regatului român, va trage D-sa sabia ? Aceasta cer să 'mi răspundă, și D. D. Sturdza este cu atât mai mult dator să ne dea acest răspuns, și este indoit dator să ni 'l dea, mai înteiū ca să scie națiunea, inaintea căreea avem să ne presentăm în curênd la alegeri, ce vrea șeful partidului liberal când cere puterea, ce are să facă când va veni la putere : va trage sabia saū ba, ca să scie, dic, națiunea unde vrea s'o ducă D. D. Sturdza. Am spus că D. D. Sturdza are o induoita indatorire, de a ne da acest răspuns categoric. . . . .

D. G. Mârzescu : Convocați colegiile electorale, fiind că majoritatea din Senat nu este și majoritatea din Cameră.

D. vice-președinte, I. Ianov : Vă rog, nu intrerupeți.

D. T. Văcărescu : Lăsați, Vă rog, căci intreruperile onor. meu coleg și amic, D. Mârzescu, pentru mine sunt plăcute, și nu mă plâng, fiind că intreruperile onor. nostru coleg și stimatului meu amic produc a-

supra mea efectul care'l produce amnarul asupra cremenei: intreruperile sale fac să scapere din creerul meu câte o mică scintee care se aprinde la flacăra spiritului D-lui Mărzescu. Dar acum, onorate coleg, d'abea s'a liniscit acéstă discuțiune, nu mai aprinde fitilurile acelea pe care ești meșter să le aprinzi; lasă-ne să rămânem în atmosfera liniștită în care suntem. Nu dar înaintea colegiilor electorale, onor. coleg, D-le Mărzescu, avem să desbatem acéstă cestiune; îndată ce ea a ajuns, bine, rău, dar a ajuns înaintea Reprezentațiunei naționale, aci trebuie să o discutăm cu toții.

Și de vreme ce de acolo, de pe tribună, s'a dis că acest guvern și această majoritate este un guvern și o majoritate de fanarioți, cari n'au patriotism și dor de țără, trebuie să ne spună șeful opozițiunei ce are să facă când va veni la guvern. Aceasta nu este cestiune de întruniri publice de la Dacia saŭ dela Orfeu, aceasta este

o cestiune la care trebuie răspuns aci în
sînul Reprezențațiunei naționale.

D-lor, ȡiceam că D. Sturdza, Ńeful par-
tidului liberal, are indouite indatoriri ca
să răspundă categoric, dacă va interveni
 n cestiunea română din Ungaria, când va
fi la guvern. Ńi D. Sturdza este cu at t
mai mult indatorat să ne o spună, că de două
ori, atunci c nd țara aceasta trăsesese sabia,
de două ori D-sa s'a  ncelat, Ńi trebuie să
ved  țera dacă nu cum-va se  nceal  Ńi acum.
S'a  ncelat la 1877, in Aprilie, c nd a spus
că România nu trebuie să tragă sabia, că
nu are nimic a face peste Dunăre, că tre-
buie să ne retragem cu toții, cu Domnitor,
cu guvern, cu tot, in munții, Ńi să lince-
țiam armata ca să nu fim ispitiții a ne
servi de d nsa. Dovadă procesul-verbal al
sedințelor Senatului din Aprilie 1877.

D. G. M rzescu : Dar D. Carp ce a spus ?

D. Ńt. Ńendrea : D. Carp a spus aceasta.

D. T. Văcărescu : Nu am citit nic ierii că
D. Carp să fi spus că trebuie să ne retragem

la munți și să licențiam armata, ca să nu ne servim de dânsa. Dar ce au făcut prietenii D-lui Carp, ce am făcut noi, conservatorii aceștia fără durere de țără, noi acești ciocoii fanarioți, — cum ne dice D. Sturdza, — când Carol I a tras sabia României? Noi nu ne am mai uitat cine este pe acele bănci, noi n'am întrebat cine este la guvern, ci toți aceia cari avuseseră onoarea să poarte odată sabia, 'și-au desprins'o din cuiu și au mers peste Dunăre, urmând vulturii românești, fără să se întrebe care partiduj'i-a trimis acolo. Și Caçi, în Senat, suntem 14 senatori pe băncile acestei majorități cari am plecat atunci, și ne am făcut datoria noastră către țără; și mulți din noi purtăm pe pept semnul de vitejie, *Virtutea militară*. Și așa au făcut nu numai aceia cari fuseseră militari, dar așa au făcut și alții din partidul conservator cari nu fuseseră în armată, persoane în vârstă matură, cari ocupaseră pozițiuni înalte ca D. Ioan Lahovari, actual ministru al țerei

la Paris, pe care opozițiunea 'l tratează de trădător al națiunei; ca D. Costică Manu, fost prefect și deputat; ca D-niș Emil Ghica, ministru la Viena, și Grigore Ghica, ministru la Berlin; și mulți alții cari s'aũ înrolat ca simplii soldați și aũ mers peste Dunăre de 'și-aũ făcut datoria către țără.

Insă, în partidul D-voastre cari diceți că ați făcut singuri rășboiul, aũ fost persoane cari aveaũ și vârsta, și sănătatea spre a se înrola atunci în armată, ca D. A. Stolojan, D. N. Fleva, D. Stoicescu, D. Gogu Cantacuzino, etc., dar erau ministrii saũ ocupaũ înalte funcțiuni, *leur grandeur les retenait au rivage*, mărirea lor îi oprea pe țerm, cum zicea Boileau de regele Ludovic al XIV-lea când oștașii lui treceau Rinul și el se oprea cu prudență pe mal. Mai lesne este, negreșit, a urma rășboiul din cabinetele poleite și saloanele bine încăldite ale ministerelor și dregătoriilor, de cât din șanțurile pline de apă și de zăpadă ale Plevnei, dar atunci, D-lor din opozițiune,

nu spuneți că ați făcut singuri resbelul ;
 'l-ați făcut toți fii acestei țări, l'a făcut
 armata a cărei apărare în contra opozițiunei
 a trebuit s'o ia ieri d. general J. Lahovari ;
 armata care lupta în Bulgaria și înfrunta
 obusele lui Osman-Pașa, pe când alții stăteau
 la adăpost dincoace de Dunăre, și unii,
 mai practici, se ocupaū cu rechisițiunile
 lui Warșawski și cu obusele lui Broadwel !

Așa dar, foarte corect a procedat guvernul
 când a interzis acea manifestațiune a stu-
 denților împrejurul căreia s'a făcut atâta
 sgomot. Și fiind că vorbim aci, în acésta
 incintă care se află tocmai d'asupra aulei
 Universității, această *alma mater*, acésta
 mumă hrănitoare a minței și a spiritului
 tinerimei studioase, ași dori să dic câte-va
 cuvinte cari m'ar părea bine dacă ar găsi
 drum la urechia și la inima studenților.
 Da ! să fie tineri studenții, adică deschiși
 la toate sentimentele înalte, nobile, generoase ;
 da ! să rêdice cât de sus idealul lor și să
 facă visuri cât de mărețe, pentru ca, într'o

di, când vor fi maturi, să prefacă visurile mărețe în fapte mărețe. Dar până atunci să nu părăsească sferile limpede și luminoase ale științei și ale idealului, și să nu se pogoare în pulbera și în tina luptelor de partide. Să lase sərbăda realitate și recea politică, să ni le lase nouă, acestora cu capetele încărunțite, și să bine-voiască a crede D-nii studenți că n'am vândut și nu vom vinde nimănui această țară, căreia noi ne-am consacrat mintea noastră, creierul nostru, și mulți din noi și brațul, și viața noastră; această țară pe care noi vom avea fericirea să o lăsăm studenților, copii ai noștrii, nici mai mică, nici mai puțin înflorită, nici mai puțin mândră și respectată, după cum am primit'o de la părinții noștrii. Dea Dumnezeu ca studenții, când 'și vor fi luat diplomele de doctori, de avocați, de ingineri și vor intra în viața publică și vor duce și ei, la rândul lor, trebile acestei țări, dea Dumnezeu și ajută'i Dumnezeu, pe ei și pe tot tineretul românesc, ca și

ei la rândul lor să poată lăsa copiii lor și nepoților noștri, să pótă lăsa acéstă dragă țeră și mai mare, și mai înflorită, și mai mândră și respectată de pe cât vor primi'o din mâinele nóastre. (Aplause).

D-lor Senatori, dacă ast-fel este punctul de vedere oficial și guvernamental de la Stat la Stat, din care trebuie privită ces-tiunea națională, apoi mai este un alt punct de vedere din care o consideră, și este în drept să o considere, opini-unea liberă și luminată a cetățeanului, și mai ales a congenerului, a fratelui de sânge și de neam, a Românului supus și locuitor din ori-ce țeră, fie din Rusia, din Austria, din Turcia, din Serbia sau din Regatul României. Manifestarea sentimentelor de interes, de compătimire, de solidaritate, chiar, este aci naturală și nu póte să fie interdisă pe cât timp ea se mișcă în mar-ginile legilor și drepturilor de cari se bu-cură acei cetățeni. Și acésta este atât de adevărat în cât în Anglia, țera clasică a

respectului, dreptului și libertății cetățenului, nu s-au făcut și nu se fac întruniri, meetinguri; nu se votează moțiuni și rezoluțiuni; nu se înființează comitete, nu se deschid subscripțiuni, ba se subscriu chiar petițiuni monstre nu către Regina, dar către Suverani străini, însărcinându-se chiar lordul-major al Londrei ca să facă se parvină acele petițiuni? Nu se fac toate acestea în cestiuni cari nu sunt de loc cestiuni interne ale Angliterei? Ast-fel au fost vestitele manifestațiuni în favoarea Grecilor în lupta lor de independență în contra Turcilor; manifestațiunile în favoarea Polonesilor după revoluțiunea lor de la 1830; în favoarea patrioților napolitani, persecutați și încarcerati de guvernul Bourbonilor din Neapol; în favoarea patrioților italieni prigionii de regimul austriac, când domnea în Italia; și chiar în favoarea Ungurilor, dupe revoluțiunea lor de la 1848, când reclamau drepturi pe cari le refușă ađi altora.

D. V. A. Urechia : S'aũ făcut la Londra meetinguri în favórea *Unirei* Principatelor.

D. Vice-preşedinte : Vă rog vorbiţi asupra paragrafului.

D. T. Văcărescu ; Vedeţi că vorbesc asupra paragrafului, căci mai paragraf ca D. Urechia în chestiunea naţională... (Ilaritate). «*Homo sum et humani nihil a me alienum puto*», om sunt şi nimic din ce e omenesc nu'mi este străin. Acesta e principiul popórelor civilisate şi pe care ele 'l pun în practică orí de cite orí unde-va un popor suferă, fie din cauze politice, fie din cauze elementare.

Cum, deci, n'ar fi legitime manifestaţiunile concetătenilor noştri pentru nisce fraţi cari luptă o grea luptă pentru egala lor îndreptăţire cetăţenească în patria în care s'aũ născut ? Cum n'ar fi îndreptăţite asemenea manifestaţiuni, când ele nu depăşesc cercul legilor cari ne ocrotesc pe toţi ? Orí-ce guvern, fie conservator, fie liberal,

care s'ar încerca să opréscă asemenea manifestațiuni demne, liniștite și serioase, iar nu ca acelea de care vorbea D. Panu cu muzici și cu darabane, dar manifestațiuni ale cetățenilor adânci și pornite din fundul inimei, ori ce guvern care ar opri asemenea manifestațiuni, — și spre onórea acestui guvern, nu i se póte imputa că a oprit asemenea manifestațiuni, — ori ce guvern care ar încerca să se opună acelui curent iresistibil, cum îl califică și principele Gr. Sturdza, ar rêdica într'atât simțul țerei în contra lui, în cât n'ar mai putea sta pe acele bănci.

Și aci a avut fórte dreptate contele Kalno-ky când a declarat în delegațiunea unгурéscă că sentimentul public în România este fórte tare în cât privesce interesul ce pórtă aci toți cetățenii, fără deosebire de opinie, la sórta fraților de peste munți. Dar unde n'a fost de loc bine informat ministrul afacerilor străine al Monarchiei austro-un-

gare, a fost când a vorbit de o *irredentă* română.

Irredenta nu există, și cred, D-lor că pot să afirm de la înălțimea acestui scaun senatorial, fără témă de a fi desmintit nici aci, nici aiurea, că nici cuvântul, nici lucrul ce el represintă, nu e românesc ; *irredenta* și *irredentism* la noi nu există. Dar ce există și ce este un fapt real care nu se pôte tăgădui, sunt 3 milioane de Români în Ungaria cari cer să fie egali în drepturi, cum sunt egali în sarcini și in datorii cu concetățenii lor maghiari, și cari mai cer, acești cetățeni unguri de ném român, cari mai cer să li se respecte religia, limba și individualitatea lor națională cari le au fost garantate chiar de legile statului unguresc.

La aceste cereri ale lor, noi, cetățenii din Regatul României, fără deosebire de partide, ne interesăm și dorim să le vedem implinite, și pentru ca să 'șipăstreze limba

și individualitatea lor națională, noi avem chiar dreptul să'i ajutăm.

Și am să Vă dovedesc îndată că avem acest drept.

D-lor, în anul trecut, la 1893, în luna Iulie, s'a petrecut la München, în capitala Bavariei, un fapt care are o identitate și o analogie absolută cu cestiunea de care ne ocupăm astăzi.

În acel an a fost acolo un congres de scriitori și diariști germani, și la deschiderea aceluși congres, președintele de onoare, principele Ludovic, fiul Regentului și moștenitorul tronului Bavariei, a rostit următorul discurs.

«Diaristica măi are încă o însemnătate
 «măi înaltă : ea este legătura care împreună
 «cu noi acele 17 milioane de Germani cari
 «vorbesc ca și noi limba germană și pörtă
 «același nume ca și noi, dar cari nu aparțin
 «imperului german. Aceste 17 milioane
 «cari trăiesc, parte lângă fruntariile noastre,
 «parte răspândiți în lume, sunt ținuti in

«legătură cu noi prin literatură. Noi luăm
 «*partea cea mai viue la sórta lor cea bună,*
 «*ca și la sórta lor cea rea.* Dar nu putem
 «sprijini silințele lor de a 'și conserva in-
 «dividualitatea lor germană de cât pe căi
 «private. In acest sens lucréză *asociațiunea*
 «*școlară germană* (der deutsche Schulte-
 «rein), și *asociațiunea pentru sprijinirea*
 «*germanismului în străinătate* (der Verein
 «zur Erhaltung des Deutschthums im Aus-
 «lande). Prin intervențiune diplomatică a
 «imperiului său a diferitelor State nu se
 «póte obține nimic» — vedeți, D-lor miniștrii,
 nu sunteți numai D-vóstre fanarioți și vên-
 duți străinilor ; nici puternicul Imperiū al
 Germaniei nu crede că póte interveni pe
 cale diplomatică în favorul Germanilor cari
 locuesc în afară de Imperiul german.

«O asemenea intervențiune, urmează Prin-
 «cipele, n'ar putea de cât să vatáme causei
 «Germanilor din afară de imperiu. De *irre-*
 «*dentism* suntem cu toți i de parte» — vedeți că
 și pe acolo se încercă a se agita stafia *irre-*

dentismului — «ceea ce dorim», — «este
«ca să le mǎrgă bine Germanilor cari
«trăiesc afară din Imperiū, ca ei să se
«gereze și să se simtă ca supuși buni ai
«guvernului, și ca cetățeni buni ai statu-
«lul lor».

Apoi facem noi, cetățeni români de aci
alt-ceva pentru Români din Ungaria de cât
ceea ce ȳice principele Ludovic că are da-
torie să facă fie-care cetățén german pentru
Germani, facem noi alt ceva decât să luăm
«partea cea mai viue la sórta lor cea bună
«ca și la sórta lor cea rea a acelor milióne
«cari locuiesc fie la fruntariile nóstre, fie
«rǎspândiți în lume și cari vorbesc aceeași
«limbă și sunt de același nume ca noi» ?

Și voim noi alt-ceva, în cât privesce pe
Români din alte țeri, de cât aceea ce ȳice
principile Ludovic al Bavariei că este da-
toria preseii, a literaturii, a tutulor cetățe-
nilor germani în particular, de a mǎntine
legăturile cu Germanii din tóte țerile, de

a'î sprijini spre a'și păstra individualitatea lor germană ?

Și vedeți că și acolo, precum o spune principele, lucrăză într'aceasta pe față și la lumina ȃilei *der Deutsche Schulverein*, *asociațiune școlară germană*, precum lucrăză și la noi *Liga culturală* ; ba mai este acolo o a doua instituțiune cu nume mult mai semnificativ, *der Verein zur Erhaltung des Deutschthums im Auslande*, *asociațiunea pentru sprijinirea germanismului in străinătate*.

Acestea, D-lor, ce am onóre a vi le relata, le traduc dintr'unul din cele mai importante ȃiare austro-ungare «*Neue Freie Presse*», No. 10.372, din anul 1893, luna Iulie 9, care ȃiar, intr'un Leitartikel, intr'un prim-Viena, tratăză pe larg și laudă discursul principelui Ludovic al Bavariei și rudă a Impăratului Austriei, amintind că, din cele 17 milióne de Germani cari sunt afară din imperiū, partea cea mai mare locuiesce in Austria, și, mai adaogă fóia Vienenă : «*Cari*

«Germani, rămăind buni supuși ai monar-
chului lor și cetățeni buni ai statului lor,
cum a dis principele, nu vor înceta însă,
nici o dată de a lupta pentru bunurile lor
«naționale germane.»

Apoi Româniî din Ungaria nu dic tot a-
césta, ca ei rămânénd supuși buni ai Monar-
chului lor și cetățeni buni ai statului lor, nu
vor înceta, însă, nici o dată de a lupta
pentru bunurile lor naționale române?

Și Germania este aliată Austriei, și ni-
menî n'a pretins până astăzi că mani-
festațiunile și asociațiunile cetățenilor din
Germania, spre a susține pe Germanii din
Austria, constituesc un act ostil in contra
acesteia, și nimenî n'a interpelat in delega-
țiunî pentru acésta pe contele Kalnoky.

Cred, D-lor, că am dovedit in destul că
partea viue ce o luăm noi, toți cetățeniî din
regatul României, fără deosebire de opiniunî,
la sórta fraților noștri de peste munți, este
legitimă. Nu avem să cerem nimic de la
guvern. Guvernul a procedat până acum in

modul cel mai corect; nu trebuie să intervină, și eu cred că, până la proba contrarie, până nu ne va dovedi D. D. Sturdza avantajile intervenirei, guvernul nu trebuie să intervină.

Dar ceea ce cred eu, este că noi, cetățenii români, avem dreptul și datoria să ne interesăm de sorta fraților noștri, și cu înduioșată, dar cu mândră inimă putem privi la bărbătesca statornicie, la nespusa jertfire de sineși și la marile virtuți cetățenesci de cari ieși dau noui devedei lumii că este inzezestrat neamul românesc, atunci când este chemat să își apere drepturile și ființa lui națională. (Aplause).

Deci, D-lor, România n'a eșit din absoluta corectitudine internațională, precum o constată chiar Mesagiul de deschidere al Corpurilor legiuitoare al Majestății Sale. Și țera noastră, urmând tradițiilor bătrânesci ale poporului ei, de a fi de o potrivă prieten cu toate popórele, n'a putut să vedă de cât cu mulțumire modificările de cari

vorbeam că se manifestă, de cât va timp, în eşichierul politicei generale și în gruparea marilor puteri europene prin nestăvilitul avânt care a apropiat una de alta două mari națiuni și două țări mari, Rusia și Franția.

Ast-fel, alături de Tripla alianță, se constituie o nouă formațiune, echilibrând puterile și propunându'și, și dênsa, același scop : apărarea și mântinerea păcei de toți dorită.

Și noi, Românii, nu putem de cât să privim cu indoită încredere în vremi neturburate și pacinice, și, ne mai fiind siliți a gravita în orbita unei singure grupări și a ne face satelitul ei, ne putem apropia cu aceeași prietenie de toate puterile cari ne voesc binele, și mai ales putem să urmăm boldul inimei și al sângelui nostru înrudit apropiindu-ne de cele două surori ale noastre mai mari : de nobila Italie și de generósa Franția, inițiatoarele noastre în progres și în civilisațiune, dascalitele noastre, ale părinților noștrii și ale copiilor noștrii, de la care ne-am adăpat nu numai

în cultura și în împodobirea minței, dar și în simțimintele inimei și în aventurile ideale ale sufletului către tot ce este mare, către tot ce este bine și frumos. Da, pe câtă vreme va suna viersul românesc, el va înălța un nesfârșit imn de recunoscință către ilustra Italiă, care a fost îndestul de lung asuprită ca să nu sufere cu cei asupriți, și către cavaleria Franceză statornice și desinteresate ale noastre sprijinitoare; și iarăși, în amărâta și vijelioasa viață pe care o duc frații noștri de peste munți, lor nu le a lipsit nici acum sprijin și mângâiere din partea opiniunii publice a Franței și a Italiei, pururea mângâietoare a prigonitilor, și a Francei, pururea sprijitoare a nedreptățitilor.

